

Forhold. Jeg kan heller ikke paa nogen Maade anerkjende, at en saadan Auktionsgrundsætning skulde være den, der ligger til Grund for Forordningen af 13de Mai 1769 — jeg vil ikke gjøre Indgreb i min ærede Ven, Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgfreds (Schernings) Forrettighed, som jeg antager, han har faaet til at opløse denne Forordning, og jeg haaber, at han ogsaa vil gjøre Brug af denne Ret. Det er blevet bemærket, at naar man antager, at Almuevellet kræver Fæstes Overgang til Selveiendom, burde man gjøre det ubetinget strax, og ikke gjøre alle disse Indskrænkninger; man burde ikke lade dem blive staaende, selv om vedkommende Parter vare enige deri. Men lægger den ærede Rigsdagsmand ikke Mærke til, at der er en stor Forskjel paa, om der bestaaer et Fæsteforhold, og dette Fæsteforhold hviler paa den Grundvold, at Fæsteforholdet kan afløses med fuld Selveiendom, eller om der derimod bestaaer et Fæsteforhold uden at have et saadant Grundlag? Det er en overmaade væsentlig og stor Forskjel; det forandrer hele Stillingen, hele Situationen. Det foreliggende Forslag tager i mange Tilfælde Usikkerheden bort fra Fæsteforholdet; det lempet sig efter de foreliggende Forhold og Omstændigheder; ligesom man ogsaa vil see, at der er givet de Godseiere, som frivilligt ville bidrage til disse Forholds Ordning, den største Opmuntring til at betrede denne Frivillighedens Vej, efter Forslag, som kom fra Godseiere, der dengang sad i vedkommende Thing.

Jeg tilstaaer imidlertid, at jeg, uagtet jeg finder, at denne Lov har bestræbt sig for med yderste Fald at dele Parterne imellem, ikke vil see mig i stand til at stemme for, at den gaaer videre. Jeg skal tillade mig at anføre de Grunde, som bevæge mig dertil; men maaskee jeg bedst kunde gjøre det under Billedeets Form, et Billede, som uvilkaarlig paatrænger sig mig, hvergang vi i de sidste Aar have behandlet disse Forhold. Da jeg for flere Aar siden reiste i Udlandet, besøgte jeg engang en Arbejdsanstalt, hvor der anvendtes en Straf, der kaldtes Trædemøllen; det var en stor Valtse, hvorpaa der var an-

bragt flere Trin. Straffen bestaaer deri, at naar man træder paa et af Trinene, gaaer det ned, og man nødes da til at træde paa det næste, og saaledes blive ved at træde; det er i sig selv en uvilkaarlig Bevægelse, der ikke alene er meget trættende, men tillige meget saarende, om jeg saa maa sige, og det Saarende i Straffen bestaaer deri, at den, som træder paa Møllen, ikke maaer Noget; der males nemlig Intet, der males kun Bind. Jeg kan nu ikke nægte, at naar jeg i de sidste Aar har seet os behandle denne Lov her gjentagne Gange, kommer jeg til at tænke paa denne Trædemølle; man træder og træder, men der males ikke Noget; der kommer ikke Noget ud af selve Lovforslagets Behandling i dette Thing. Jeg troer ikke, — ja, det er jo muligt, at jeg tager feil, thi Menneskets Haab og Forventninger ere jo ikke at beregne — at de ærede Herrer, der have indbragt Forslaget, ville kunne sige, at naar vi virkelig vedtage dette Lovforslag, da er der — jeg vil ikke sige et godt Haab — men nogenlunde Sandsynlighed for, intet ringe Haab om, at det vil blive til Lov. Jeg troer, som sagt, ikke, at selve Forslagsstillerne ville sige dette; hvis de imidlertid ville sige det, troer jeg, de ville blive stufede i saa Henseende. Ministeriet har erklæret sig imod Lovforslaget, saaledes som det nu foreligger. Man kan nu vel sige: Men vi kunne faae andre Ministre; ja, det er ganske rigtigt; man kan endogsaa sige: Vi kunne faae Ministre, som ville gaae ind paa Lovforslaget. Ja, det er muligt, det kan ikke nægtes. Jeg har seet forskellige Ministerier trække Bøxler paa Fremtiden med Hensyn til dette Forholds Ordning, som imidlertid i den Retning ikke have gjort noget Skridt, ikke engang i Smaasforhold; jeg vil f. Ex. blot nævne, at selv ved Spørgsmaalet om Rettigheden til at indtage Skov, have vi stødt paa Modstand. Landstinget har ligeledes erklæret ikke at ville gaae ind paa Forslaget; men, siger man, Landstinget kan skifte Mening, Menneskets Tanker ere jo saa foranderlige. Ja, det er fuldkomment rigtigt, men det er ikke sandsynligt. Jeg troer derfor, at, naar vi virkelig holde os til Sagens Stilling i de sidste Sæssioner, kan det betrag-